

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

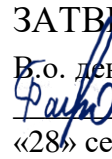
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти

Кафедра соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім.
Т. Сосновської

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. декана факультету

 (Оксана ПАЛИЛЮЛКО)
«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медико-соціальної реабілітації

освітній ступінь	«Магістр»
освітньо-професійна програма	Реабілітаційна психологія
шифр і назва галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
шифр і назва спеціальності	053 Психологія
назва спеціалізації	
мова викладання	Українська

м. Кам'янець-Подільський

2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти

«Кам'янець-Подільський державний інститут»

(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Михальський А.В., кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри (Ольга СТОЛЯРЕНКО)

«28» серпня 2024 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: Медико-соціальна реабілітація є однією із дисциплін, які розвивають сучасні підходи до вивчення поняття про реабілітологію як науку; її становлення і розвиток. Основними завданнями реабілітації є збереження та відновлення втрачених функцій, оптимальна функціональна адаптація хворих.

Мета курсу: ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними питаннями і практичними досягненнями у сфері реабілітації людини, опанування ними основ знань з питань медико-соціальної реабілітації з метою інтеграції та успішної соціалізації осіб з інвалідністю та вадами розвитку в суспільство, ознайомити здобувачів освіти з методами реабілітації хворих, особливостям складання індивідуальної програми реабілітації та визначення реабілітаційної програми при найбільш розповсюджених захворюваннях у пацієнтів, що дозволить розробити шляхи їх соціалізації, адаптації та інтеграції у суспільство.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та реабілітаційну з використанням науково верифікованих методів та технік. СК 12. Здатність розробляти та застосовувати реабілітаційні програми збереження психологічного здоров'я людини та активізації психосоматичних ресурсів особистості для її ефективного функціонування в кризових ситуаціях. СК 13. Здатність використовувати психологічний інструментарій для консультативної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги представникам соціально-вразливих категорій населення, учасникам бойових дій та членів їх сімей.

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	<p>ПР 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, психокорекція, реабілітація), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР 06. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР 13. Диференціювати типи надзвичайних ситуацій, сексуального насильства і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на психічний стан постраждалих осіб.</p> <p>ПР 14. Визначати напрями психологічного реабілітаційного супроводу осіб у складних життєвих обставинах, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадптації учасників бойових дій та їх сімей.</p> <p>ПР 15. Вміти застосовувати інноваційні психологічні консультативні, психологічні та реабілітаційні технології при роботі з соціально-вразливими категоріями населення.</p> <p>ПР 16. Проводити кваліфіковану психологічну реабілітацію особистості для активізації ресурсів її життєстійкості.</p>
--------------------------------------	---

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

- 1.1. Кількість кредитів – 5;
- 1.2. Загальна кількість годин – 150;
- 1.3. Кількість модулів – 2;
- 1.4. Кількість змістових модулів – 2;
- 1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

- 2.1. Форма навчання – *очна (денна), заочна*;
- 2.2. Статус навчальної дисципліни (нормативна/навчальна дисципліна самостійного вибору) – *нормативна*;
- 2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – «Патопсихологія», «Основи психотерапії», «Клінічна психологія», «Реабілітаційна психологія», «Психосоматика».

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні основи медико-соціальної реабілітації

Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації

Медико-біологічні і соціальні аспекти здоров'я. Організм людини як цілісна жива система: рівні організації.

Адаптаційні та компенсаторні механізми. Фази компенсації. Поняття про адаптацію. Адаптація і проблема здоров'я. Характеристика поняття «адаптивність».

Вплив різних чинників на рівень здоров'я людини. Основні напрямки щодо формування здорового способу життя.

Причини розгортання процесу адаптації. Відмінність між «стасрами» і «спринтерами» щодо особливостей їх адаптації.

Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології

Визначення медико-соціальної реабілітації. Медико-соціальна допомога населенню.

Характеристика первинної, вторинної і третинної профілактики.

Основні терміни й поняття в реабілітології. Характеристика реабілітаційних періодів.

Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю.

Основи реабілітації та реабілітаційні заходи. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові).

Реабілітація і соціальна медицина. Завдання соціальної медицини. Види допомоги, які включає в себе медико-соціальна допомога.

Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання

Сучасна класифікація основних категорій життєдіяльності та їх обмежень за ступенем вираженості.

Реабілітаційні установи, що реалізують програми медико-соціальної реабілітації. Загальні показання і протипоказання до призначення реабілітаційних програм.

Загальні дані про індивідуальну програму реабілітації та основні принципи реабілітації. Формування та реалізація індивідуальної програми реабілітації людей з інвалідністю.

Відбір хворих на реабілітацію. Санаторний етап реабілітації: курорти і санаторії.

Основні принципи реабілітації. Обов'язкові розділи скринінгу за допомогою стандартної карти.

Етапи реабілітації: відновне лікування, соціалізації або ресоціалізації та соціальної інтеграції і реінтеграції.

Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації

Міжнародні правові документи з проблем людей з обмеженими можливостями.

Декларація про права інвалідів, схвалена в 1975 р. про забезпечення людей з інвалідністю найважливішими правами.

Конвенція про права осіб з інвалідністю прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 13 грудня 2006 року.

Забезпечення рівних можливостей для людей з обмеженими можливостями на державному рівні.

Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

Основоположні документи світової спільноти щодо прав людей з інвалідністю. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю сформульовані в 1993 р. Генеральною Асамблеєю ООН.

Рівні, на яких здійснюється соціальна політика щодо осіб з інвалідністю.

Нормативно-правові документи, якими керуються центри комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю у наданні реабілітаційних послуг. Перелік нормативно-правових документів, якими керуються у своїй роботі медико-соціальні експертні комісії.

Змістовний модуль 2. Прикладні питання медичної та соціальної реабілітації

Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації

Основні аспекти реабілітації. Методи і завдання медичної реабілітації. Основні принципів медичної реабілітації.

Складання реабілітаційних програм. Організаційні основи медичної реабілітації. Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації.

Мета і задачі медичної реабілітації. Засоби медичної реабілітації. Етапність реабілітації. Соціальна спрямованість реабілітаційних заходів.

Тема 6. Фізична реабілітація

Головні завдання та принципи фізичної реабілітації. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж. Фізіотерапія, механотерапія і працетерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Поєднання засобів фізичної реабілітації.

Загальні поняття про санаторно-курортне лікування. Показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування.

Фізіологічно обґрунтовані педагогічні принципи в процесі лікувально-відновного тренування. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Вплив масажу на окремі системи організму. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Показання і протипоказання для до застосування працетерапії.

Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації

Визначення терміна «соціальна реабілітація». Основні принципи соціальної реабілітації. Основні напрямки соціальної реабілітації.

Методика здійснення соціально-побутової адаптації. Етапи формування соціально-побутової адаптивності. Визначення термінів у «соціальній реабілітації». Основні цілі і завдання соціальної реабілітації.

Методика здійснення соціально-середовищної орієнтації. Функції фахівця при організації соціально-середовищної орієнтації.

Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях

Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах.

Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі.

Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях органів травлення. Фізична реабілітація при гастритах на різних етапах реабілітації. Фізична реабілітація при виразковій хворобі на різних етапах реабілітації.

Етапи проведення реабілітації при інсультах. Актуальність розвитку системи медико-соціальної реабілітації людей, які страждають психічними розладами.

Особливості медико-соціальної реабілітації людей з порушеннями опорно-рухового апарату. Періоди проведення реабілітації в травматологічних хворих.

Медико-соціальна реабілітація пацієнтів з хірургічними захворюваннями. Медико-соціальні аспекти онкологічних захворювань.

Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології.

Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та психічних розладах. Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи. Післялікарняний період реабілітації при інсультах. Загальна характеристика порушень життєдіяльності в результаті психічних розладів.

Медико-соціальна реабілітація при онкологічних захворюваннях.

Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни

Актуальність реабілітації серед учасників бойових дій.

Основні аспекти медико-соціальної реабілітації учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни. Організація системи медико-психологічної реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій.

Основні етапи організації системи реабілітаційних заходів військовослужбовців-учасників бойових дій. Психологічна реабілітація учасників бойових дій. Психогенні захворювання в учасників бойових дій. Бойова психологічна травма.

Завдання центру соціально-психологічної реабілітації учасників бойових дій. Основні напрямки психологічної допомоги військовослужбовцям-учасникам бойових дій.

Класифікація психогенних захворювань. Прояви соматизованого розладу і хронічного соматоформного больового розладу.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	п	с	лаб	с.р.	
ЗМ 1. Загальні основи медико-соціальної реабілітації	62	12	12	0	0	38	
Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації	14	4	4	-	-	6	
Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	22	4	4	-	-	14	
Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання	14	2	2	-	-	10	
Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації	12	2	2	-	-	8	
ЗМ 2 Прикладні питання медичної та соціальної реабілітації	88	18	18	0	0	52	
Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	18	4	4			10	
Тема 6. Фізична реабілітація	16	4	4	-	-	8	
Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	14	2	2	-	-	10	
Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	28	6	6	-	-	16	
Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	12	2	2	-	-	8	
РАЗОМ	150	30	30	0	0	90	

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації	Медико-біологічні і соціальні аспекти здоров'я. Організм людини як цілісна жива система: рівні організації.	2
		Адаптаційні та компенсаторні механізми. Фази компенсації. Адаптація і проблема здоров'я. Характеристика поняття «адаптивність».	2

2.	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	Визначення медико-соціальної реабілітації. Медико-соціальна допомога населенню. Характеристика первинної, вторинної і третинної профілактики. Основні терміни й поняття в реабілітології. Характеристика реабілітаційних періодів. Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю.	2
		Основи реабілітації та реабілітаційні заходи. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові).	2
3.	Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання	Сучасна класифікація основних категорій життєдіяльності та їх обмежень за ступенем вираженості. Реабілітаційні установи, що реалізують програми медико-соціальної реабілітації. Загальні показання і протипоказання до призначення реабілітаційних програм. Загальні дані про індивідуальну програму реабілітації та основні принципи реабілітації. Формування та реалізація індивідуальної програми реабілітації людей з інвалідністю.	2
4.	Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації	Міжнародні правові документи з проблем людей з обмеженими можливостями. Декларація про права інвалідів, схвалена в 1975 р. про забезпечення людей з інвалідністю найважливішими правами. Конвенція про права осіб з інвалідністю прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 13 грудня 2006 року. Забезпечення рівних можливостей для людей з обмеженими можливостями на державному рівні. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».	2
5.	Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	Основні аспекти реабілітації. Методи і завдання медичної реабілітації. Основні принципів медичної реабілітації.	2
		Складання реабілітаційних програм. Організаційні основи медичної реабілітації. Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації.	2
6.	Тема 6. Фізична реабілітація	Головні завдання та принципи фізичної реабілітації. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж. Фізіотерапія, механотерапія і працетерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників.	2

		Поєднання засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування. Показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування.	2
7.	Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	Визначення терміна «соціальна реабілітація». Основні принципи соціальної реабілітації. Основні напрямки соціальної реабілітації. Методика здійснення соціально-побутової адаптації. Етапи формування соціально-побутової адаптивності. Визначення термінів у «соціальній реабілітації».	2
8.	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі.	2
		Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях органів травлення. Фізична реабілітація при гастритах на різних етапах реабілітації. Фізична реабілітація при виразковій хворобі на різних етапах реабілітації. Етапи проведення реабілітації при інсультах. Актуальність розвитку системи медико-соціальної реабілітації людей, які страждають психічними розладами.	2
		Особливості медико-соціальної реабілітації людей з порушеннями опорно-рухового апарату. Періоди проведення реабілітації в травматологічних хворих. Медико-соціальна реабілітація пацієнтів з хірургічними захворюваннями. Медико-соціальні аспекти онкологічних захворювань.	2
9.	Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	Актуальність реабілітації серед учасників бойових дій. Основні аспекти медико-соціальної реабілітації учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни. Організація системи медико-психологічної реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій. Основні етапи організації системи реабілітаційних заходів військовослужбовців-учасників бойових дій. Психологічна реабілітація учасників бойових дій. Психогенні захворювання в учасників бойових дій. Бойова психологічна травма.	2
Всього			30

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.			
2.			
3.			
Всього			

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації	Медико-біологічні і соціальні аспекти здоров'я. Організм людини як цілісна жива система: рівні організації. Адаптаційні та компенсаторні механізми. Фази компенсації. Поняття про адаптацію. Адаптація і проблема здоров'я. Характеристика поняття «адаптивність».	2
		Вплив різних чинників на рівень здоров'я людини. Основні напрямки щодо, формування здорового способу життя. Причини розгортання процесу адаптації. Відмінність між «стаєрами» і «спринтерами» щодо особливостей їх адаптації.	2
2.	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	Визначення медико-соціальної реабілітації. Медико-соціальна допомога населенню. Характеристика первинної, вторинної і третинної профілактики. Основні терміни й поняття в реабілітології. Характеристика реабілітаційних періодів. Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю.	2
		Основи реабілітації та реабілітаційні заходи. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові). Реабілітація і соціальна медицина. Завдання соціальної медицини. Види допомоги, які включає в себе медико-соціальна допомога. Реабілітаційний потенціал та його складові елементи. Основні види клінічного прогнозу. Розвиток реабілітації в Європі та США Основи реабілітації (біологічні, психічні, морально-етичні, науково-медичні, соціально-економічні).	2

3.	<p>Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання</p>	<p>Сучасна класифікація основних категорій життєдіяльності та їх обмежень за ступенем вираженості.</p> <p>Реабілітаційні установи, що реалізують програми медико-соціальної реабілітації. Загальні показання і протипоказання до призначення реабілітаційних програм.</p> <p>Загальні дані про індивідуальну програму реабілітації та основні принципи реабілітації. Формування та реалізація індивідуальної програми реабілітації людей з інвалідністю.</p> <p>Відбір хворих на реабілітацію. Санаторний етап реабілітації: курорти і санаторії.</p> <p>Основні принципи реабілітації. Обов'язкові розділи скринінгу за допомогою стандартної карти.</p> <p>Етапи реабілітації: відновне лікування, соціалізації або ресоціалізації та соціальної інтеграції і реінтеграції.</p>	2
4.	<p>Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації</p>	<p>Міжнародні правові документи з проблем людей з обмеженими можливостями.</p> <p>Декларація про права інвалідів, схвалена в 1975 р. про забезпечення людей з інвалідністю найважливішими правами.</p> <p>Конвенція про права осіб з інвалідністю прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 13 грудня 2006 року.</p> <p>Забезпечення рівних можливостей для людей з обмеженими можливостями на державному рівні.</p> <p>Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».</p> <p>Основоположні документи світової спільноти щодо прав людей з інвалідністю. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю сформульовані в 1993 р. Генеральною Асамблеєю ООН.</p> <p>Рівні, на яких здійснюється соціальна політика щодо осіб з інвалідністю.</p> <p>Нормативно-правові документи, якими керуються центри комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю у наданні реабілітаційних послуг. Перелік нормативно-правових документів, якими керуються у своїй роботі медико-соціальні експертні комісії.</p>	2
5.	<p>Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації</p>	<p>Основні аспекти реабілітації. Методи і завдання медичної реабілітації. Основні принципів медичної реабілітації.</p> <p>Складання реабілітаційних програм. Організаційні основи медичної реабілітації. Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації.</p> <p>Мета і задачі медичної реабілітації. Засоби медичної реабілітації.</p> <p>Етапність реабілітації. Соціальна спрямованість</p>	2 2

		реабілітаційних заходів. Підготовка, спеціалізація і удосконалення фахівців з реабілітації.	
6.	Тема 6. Фізична реабілітація	Головні завдання та принципи фізичної реабілітації. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж. Фізіотерапія, механотерапія і працетерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Вплив масажу на окремі системи організму. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Фізіологічно обґрунтовані педагогічні принципи в процесі лікувально-відновного тренування.	2
		Поєднання засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування. Показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування. Показання і протипоказання для до застосування працетерапії. Санаторно-курортний режим. Характеристика гірських і бальнеологічних курортів. Профілі санаторіїв для лікування пацієнтів.	2
7.	Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	Визначення терміна «соціальна реабілітація». Основні принципи соціальної реабілітації. Основні напрямки соціальної реабілітації. Методика здійснення соціально-побутової адаптації. Етапи формування соціально-побутової адаптивності. Визначення термінів у «соціальній реабілітації». Основні цілі і завдання соціальної реабілітації. Методика здійснення соціально-середовищної орієнтації. Функції фахівця при організації соціально-середовищної орієнтації. Соціальний аспект та чинники реабілітації. Задачі соціальної реабілітації. Характеристика закладів в яких проводиться соціальна реабілітація.	2
8.	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі. Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології. Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях на санаторному і поліклінічно-диспансерному етапах. Фізична реабілітація при пневмонії.	2
		Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів травлення. Клініко-	2

		<p>фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях органів травлення. Фізична реабілітація при гастритах на різних етапах реабілітації. Фізична реабілітація при виразковій хворобі на різних етапах реабілітації.</p> <p>Етапи проведення реабілітації при інсультах. Актуальність розвитку системи медико-соціальної реабілітації людей, які страждають психічними розладами.</p> <p>Показання та протипоказання до призначення ЛФК при захворюваннях органів травлення. Диференційований вибір засобів ЛФК залежно від порушень моторної та секреторної функцій травлення. Фізична реабілітація при спланхноптозі.</p> <p>Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та психічних розладах. Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи. Післялікарняний період реабілітації при інсультах. Загальна характеристика порушень життєдіяльності в результаті психічних розладів.</p>	
		<p>Особливості медико-соціальної реабілітації людей з порушеннями опорно-рухового апарату. Періоди проведення реабілітації в травматологічних хворих.</p> <p>Медико-соціальна реабілітація пацієнтів з хірургічними захворюваннями. Медико-соціальні аспекти онкологічних захворювань.</p> <p>Соціальна та медична реабілітація при переломах хребта.</p> <p>Фізична реабілітація при ампутаціях.</p> <p>Медико-соціальна реабілітація при онкологічних захворюваннях.</p>	2

9.	Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	<p>Актуальність реабілітації серед учасників бойових дій.</p> <p>Основні аспекти медико-соціальної реабілітації учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни. Організація системи медико-психологічної реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій.</p> <p>Основні етапи організації системи реабілітаційних заходів військовослужбовців-учасників бойових дій. Психологічна реабілітація учасників бойових дій. Психогенні захворювання в учасників бойових дій. Бойова психологічна травма.</p> <p>Завдання центру соціально-психологічної реабілітації учасників бойових дій. Основні напрямки психологічної допомоги військовослужбовцям-учасникам бойових дій.</p> <p>Форми наслідків ПТСР в учасників бойових дій.</p> <p>Етапи системи психологічної реабілітації. Послуги щодо надання психологічної реабілітації.</p> <p>Класифікація психогенних захворювань. Прояви соматизованого розладу і хронічного соматоформного больового розладу.</p>	2
Всього			30

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

б) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1.	Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації	<p>Вплив різних чинників на рівень здоров'я людини. Основні напрямки щодо, формування здорового способу життя.</p> <p>Поняття про адаптацію. Причини розгортання процесу адаптації. Відмінність між «стаерами» і «спринтерами» щодо особливостей їх адаптації.</p>	6
2.	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	<p>Реабілітація і соціальна медицина. Завдання соціальної медицини.</p> <p>Види допомоги, які включає в себе медико-соціальна допомога.</p> <p>Реабілітаційний потенціал та його складові елементи. Основні види клінічного прогнозу.</p> <p>Розвиток реабілітації в Європі та США</p> <p>Основи реабілітації (біологічні, психічні, морально-етичні, науково-медичні, соціально-економічні).</p>	14

3.	Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання	Відбір хворих на реабілітацію. Санаторний етап реабілітації: курорти і санаторії. Основні принципи реабілітації. Обов'язкові розділи скринінгу за допомогою стандартної карти. Етапи реабілітації: відновне лікування, соціалізації або ресоціалізації та соціальної інтеграції і реінтеграції.	10
4.	Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації	Основоположні документи світової спільноти щодо прав людей з інвалідністю. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю сформульовані в 1993 р. Генеральною Асамблеєю ООН. Рівні, на яких здійснюється соціальна політика щодо осіб з інвалідністю. Нормативно-правові документи, якими керуються центри комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю у наданні реабілітаційних послуг. Перелік нормативно-правових документів, якими керуються у своїй роботі медико-соціальні експертні комісії.	8
5.	Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	Мета і задачі медичної реабілітації. Засоби медичної реабілітації. Етапність реабілітації. Соціальна спрямованість реабілітаційних заходів. Підготовка, спеціалізація і удосконалення фахівців з реабілітації.	10
6.	Тема 6. Фізична реабілітація	Фізіологічно обґрунтовані педагогічні принципи в процесі лікувально-відновного тренування. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Вплив масажу на окремі системи організму. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Показання і протипоказання для до застосування працетерапії. Санаторно-курортний режим. Характеристика гірських і бальнеологічних курортів. Профілі санаторіїв для лікування пацієнтів.	8
7.	Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	Основні цілі і завдання соціальної реабілітації. Методика здійснення соціально-середовищної орієнтації. Функції фахівця при організації соціально-середовищної орієнтації. Соціальний аспект та чинники реабілітації. Задачі соціальної реабілітації. Характеристика закладів в яких проводиться соціальна реабілітація.	10
8.	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології. Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях на санаторному і поліклінічно-диспансерному етапах. Фізична реабілітація при пневмонії. Показання та протипоказання до призначення ЛФК при захворюваннях органів травлення.	16

		<p>Диференційований вибір засобів ЛФК залежно від порушень моторної та секреторної функцій травлення. Фізична реабілітація при спланхноптозі.</p> <p>Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та психічних розладах. Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи. Післялікарняний період реабілітації при інсультах. Загальна характеристика порушень життєдіяльності в результаті психічних розладів.</p> <p>Соціальна та медична реабілітація при переломах хребта.</p> <p>Фізична реабілітація при ампутаціях.</p> <p>Медико-соціальна реабілітація при онкологічних захворюваннях.</p>	
9.	Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	<p>Завдання центру соціально-психологічної реабілітації учасників бойових дій. Основні напрямки психологічної допомоги військовослужбовцям-учасникам бойових дій.</p> <p>Форми наслідків ПТСР в учасників бойових дій.</p> <p>Етапи системи психологічної реабілітації.</p> <p>Послуги щодо надання психологічної реабілітації.</p> <p>Класифікація психогенних захворювань. Прояви соматизованого розладу і хронічного соматоформного больового розладу.</p>	8
Всього			90

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам. в.			
ЗМ 1. Загальні основи та прикладні питання медико-соціальної реабілітації									
Тема 1. Визначення фундаментальних понять реабілітації	14	-	-	-	-	14			
Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	22	2	1	-	-	19			
Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання	14	-	-	-	-	14			
Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації	12	-	-	-	-	12			
Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-	18	1	1	-	-	16			

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам. в.	
соціальної реабілітації							
Тема 6. Фізична реабілітація	16	1	2	-	-	13	
Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	14	-	-	-	-	14	
Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	28	2	2	-	-	24	
Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	12	-	-	-	-	12	
РАЗОМ	150	6	6	-	-	138	

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	Визначення медико-соціальної реабілітації. Медико-соціальна допомога населенню. Характеристика первинної, вторинної і третинної профілактики. Основні терміни й поняття в реабілітології. Характеристика реабілітаційних періодів. Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю. Основи реабілітації та реабілітаційні заходи. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові).	2
2	Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	Основні аспекти реабілітації. Методи і завдання медичної реабілітації. Основні принципів медичної реабілітації. Складання реабілітаційних програм. Організаційні основи медичної реабілітації. Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації.	1
3	Тема 6. Фізична реабілітація	Головні завдання та принципи фізичної реабілітації. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж. Фізіотерапія, механотерапія і працетерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників Поєднання засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування. Показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування.	1
4	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
		<p>органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях органів травлення. Фізична реабілітація при гастритах на різних етапах реабілітації. Фізична реабілітація при виразковій хворобі на різних етапах реабілітації.</p> <p>Етапи проведення реабілітації при інсультах. Актуальність розвитку системи медико-соціальної реабілітації людей, які страждають психічними розладами.</p> <p>Особливості медико-соціальної реабілітації людей з порушеннями опорно-рухового апарату. Періоди проведення реабілітації в травматологічних хворих.</p> <p>Медико-соціальна реабілітація пацієнтів з хірургічними захворюваннями. Медико-соціальні аспекти онкологічних захворювань.</p>	
Всього			6

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1			
2			
Всього			

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	<p>Визначення медико-соціальної реабілітації. Медико-соціальна допомога населенню. Характеристика первинної, вторинної і третинної профілактики.</p> <p>Основні терміни й поняття в реабілітології. Характеристика реабілітаційних періодів.</p> <p>Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю. Основи реабілітації та реабілітаційні заходи. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові).</p>	1
2	Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	<p>Основні аспекти реабілітації. Методи і завдання медичної реабілітації. Основні принципи медичної реабілітації.</p> <p>Складання реабілітаційних програм. Організаційні основи медичної реабілітації. Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації.</p> <p>Мета і задачі медичної реабілітації. Засоби медичної реабілітації. Етапність реабілітації.</p>	1

		Соціальна спрямованість реабілітаційних заходів. Підготовка, спеціалізація і удосконалення фахівців з реабілітації.	
3	Тема 6. Фізична реабілітація	Головні завдання та принципи фізичної реабілітації. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж. Фізіотерапія, механотерапія і працетерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Вплив масажу на окремі системи організму. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Фізіологічно обґрунтовані педагогічні принципи в процесі лікувально-відновного тренування. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування. Показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування. Показання і протипоказання для до застосування працетерапії. Санаторно-курортний режим. Характеристика гірських і бальнеологічних курортів.	2
4	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі. Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології. Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та психічних розладах. Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи. Післялікарняний період реабілітації при інсультах.	2
Всього			6

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1			
2			
Всього			

б) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Визначення	Медико-біологічні і соціальні аспекти здоров'я.	14

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	фундаментальних понять реабілітації	<p>Організм людини як цілісна жива система: рівні організації.</p> <p>Адаптаційні та компенсаторні механізми. Фази компенсації. Поняття про адаптацію. Адаптація і проблема здоров'я. Характеристика поняття «адаптивність».</p> <p>Вплив різних чинників на рівень здоров'я людини. Основні напрямки щодо, формування здорового способу життя.</p> <p>Причини розгортання процесу адаптації. Відмінність між «стаєрами» і «спринтерами» щодо особливостей їх адаптації.</p>	
2	Тема 2. Поняття про медико-соціальну реабілітацію та основні поняття в реабілітології	<p>Реабілітація і соціальна медицина. Завдання соціальної медицини.</p> <p>Види допомоги, які включає в себе медико-соціальна допомога.</p> <p>Реабілітаційний потенціал та його складові елементи. Основні види клінічного прогнозу.</p> <p>Розвиток реабілітації в Європі та США</p> <p>Основи реабілітації (біологічні, психічні, морально-етичні, науково-медичні, соціально-економічні).</p>	19
3	Тема 3. Індивідуальна програма реабілітації та основні принципи її складання	<p>Сучасна класифікація основних категорій життєдіяльності та їх обмежень за ступенем вираженості.</p> <p>Реабілітаційні установи, що реалізують програми медико-соціальної реабілітації. Загальні показання і протипоказання до призначення реабілітаційних програм.</p> <p>Загальні дані про індивідуальну програму реабілітації та основні принципи реабілітації. Формування та реалізація індивідуальної програми реабілітації людей з інвалідністю.</p> <p>Відбір хворих на реабілітацію. Санаторний етап реабілітації: курорти і санаторії.</p> <p>Основні принципи реабілітації. Обов'язкові розділи скринінгу за допомогою стандартної карти.</p> <p>Етапи реабілітації: відновне лікування, соціалізації або ресоціалізації та соціальної інтеграції і реінтеграції.</p>	14
4	Тема 4. Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації	<p>Міжнародні правові документи з проблем людей з обмеженими можливостями.</p> <p>Декларація про права інвалідів, схвалена в 1975 р. про забезпечення людей з інвалідністю найважливішими правами.</p> <p>Конвенція про права осіб з інвалідністю прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 13 грудня 2006 року.</p> <p>Забезпечення рівних можливостей для людей з обмеженими можливостями на державному рівні.</p> <p>Закон України «Про реабілітацію осіб з</p>	12

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		<p>інвалідністю в Україні.</p> <p>Основоположні документи світової спільноти щодо прав людей з інвалідністю. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю сформульовані в 1993 р. Генеральною Асамблеєю ООН.</p> <p>Рівні, на яких здійснюється соціальна політика щодо осіб з інвалідністю.</p> <p>Нормативно-правові документи, якими керуються центри комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю у наданні реабілітаційних послуг. Перелік нормативно-правових документів, якими керуються у своїй роботі медико-соціальні експертні комісії.</p>	
5	Тема 5. Медична реабілітація як компонент комплексної медико-соціальної реабілітації	<p>Мета і задачі медичної реабілітації. Засоби медичної реабілітації.</p> <p>Етапність реабілітації. Соціальна спрямованість реабілітаційних заходів.</p> <p>Підготовка, спеціалізація і удосконалення фахівців з реабілітації.</p>	16
6	Тема 6. Фізична реабілітація	<p>Фізіологічно обґрунтовані педагогічні принципи в процесі лікувально-відновного тренування.</p> <p>Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Вплив масажу на окремі системи організму. Механізми лікувальної дії фізичних чинників.</p> <p>Показання і протипоказання для до застосування працетерапії.</p> <p>Санаторно-курортний режим. Характеристика гірських і бальнеологічних курортів. Профілі санаторіїв для лікування пацієнтів.</p>	13
7	Тема 7. Сутність і зміст соціальної реабілітації	<p>Визначення терміну «соціальна реабілітація». Основні принципи соціальної реабілітації. Основні напрямки соціальної реабілітації.</p> <p>Методика здійснення соціально-побутової адаптації. Етапи формування соціально-побутової адаптивності.</p> <p>Визначення термінів у «соціальній реабілітації».</p> <p>Основні цілі і завдання соціальної реабілітації.</p> <p>Методика здійснення соціально-середовищної орієнтації. Функції фахівця при організації соціально-середовищної орієнтації.</p> <p>Соціальний аспект та чинники реабілітації. Задачі соціальної реабілітації. Характеристика закладів в яких проводиться соціальна реабілітація.</p>	14
7	Тема 8. Медична та соціальна реабілітація при різних захворюваннях	<p>Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології.</p> <p>Особливості медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях на санаторному і поліклінічно-диспансерному етапах. Фізична реабілітація при пневмонії.</p>	24

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		<p>Показання та протипоказання до призначення ЛФК при захворюваннях органів травлення. Диференційований вибір засобів ЛФК залежно від порушень моторної та секреторної функцій травлення. Фізична реабілітація при спланхноптозі.</p> <p>Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та психічних розладах. Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи. Післялікарняний період реабілітації при інсультах. Загальна характеристика порушень життєдіяльності в результаті психічних розладів.</p> <p>Соціальна та медична реабілітація при переломах хребта.</p> <p>Медико-соціальна реабілітація при онкологічних захворюваннях.</p>	
8	Тема 9. Реабілітація учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	<p>Актуальність реабілітації серед учасників бойових дій.</p> <p>Основні аспекти медико-соціальної реабілітації учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни. Організація системи медико-психологічної реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій.</p> <p>Основні етапи організації системи реабілітаційних заходів військовослужбовців-учасників бойових дій. Психологічна реабілітація учасників бойових дій. Психогенні захворювання в учасників бойових дій. Бойова психологічна травма.</p> <p>Завдання центру соціально-психологічної реабілітації учасників бойових дій. Основні напрямки психологічної допомоги військовослужбовцям-учасникам бойових дій.</p> <p>Форми наслідків ПТСР в учасників бойових дій.</p> <p>Етапи системи психологічної реабілітації. Послуги щодо надання психологічної реабілітації.</p> <p>Класифікація психогенних захворювань. Прояви соматизованого розладу і хронічного соматоформного больового розладу.</p>	12
	Всього		138

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студентоцентрований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підхід до навчання.

Викладання проводиться у вигляді лекційних та практичних занять, проведення індивідуальних занять, консультацій з викладачами, у тому числі з використанням програми організації відео конференцій Zoom, самонавчання в

системі Moodle, пояснення, практика з проблемним викладом, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, методи інтерактивного навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни, демонстраційні методи, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, методи інтерактивного навчання, проєктна робота.

4.2. Форми та методи поточного контролю: презентація, доповідь або схематичний конспект, тестування, участь у дискусії, вибіркоче усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання (самостійної роботи), письмове опитування (розв'язання різнорівневих індивідуальних завдань), письмова контрольна робота.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: іспит

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- іспит;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Коледжу), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Коледжу	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Незадовільно	Не зараховано
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркочих дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку/іспиту (для денної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
20 %				40 %				40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7...	T9		

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для заочної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль						Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що вноситься на самостійне вивчення							
60 %						40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5...	T9		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданнях кафедри). Конспекти лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Засоби поточного контролю. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань, з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт. Електронний матеріал. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Перелік екзаменаційних питань з курсу «Основи медико-соціальної реабілітації»

Вплив різних чинників на рівень здоров'я людини
 Організм людини як цілісна жива система: рівні організації
 Адаптаційні та компенсаторні механізми
 Поняття про адаптацію. Види адаптивних змін
 Компенсація. Фази компенсації
 Стадії розвитку адаптації
 Причини розгортання процесу адаптації
 Адаптація і проблема здоров'я
 Характеристика поняття «адаптивність»
 Розрахунок «адаптаційного потенціалу» Р. М. Баєвського
 Характеристика основних видів реабілітації
 Медико-соціальна допомога населенню
 Історія формування медичної та соціальної допомоги хворим та людям з інвалідністю

Охарактеризуйте такі поняття як реабілітаційний потенціал, реабілітаційний прогноз, реабілітаційні періоди, клінічний прогноз

Основи реабілітації (біологічні, психічні, морально-етичні, науково-медичні, соціально-економічні)

Нормативно-правові засади медико-соціальної реабілітації

Відбір хворих на реабілітацію

Реабілітаційні установи, які реалізують програми медико-соціальної реабілітації

Загальні показання і протипоказання до призначення реабілітаційних програм

Основні принципи реабілітації

Охарактеризуйте етапи реабілітації: відновного лікування, соціалізації або ресоціалізації та соціальної інтеграції і реінтеграції

Загальні дані про індивідуальну програму реабілітації

Охарактеризуйте основні блоки індивідуальної програми реабілітації людей з інвалідністю

Класифікація основних категорій життєдіяльності та їх обмежень за ступенем вираженості

Медичний, психологічний, професійний (трудовий) і соціально-економічний аспекти реабілітації

Методи і завдання медичної реабілітації

Основні принципи медичної реабілітації

Засоби медичної реабілітації

Етапність медичної реабілітації

Складання реабілітаційних програм

Напрямки впливу на людину в медичній реабілітації

Головні завдання та принципи фізичної реабілітації

Механізми лікувальної дії фізичних вправ

Вплив масажу на окремі системи організму

Механізми лікувальної дії фізичних чинників

Працетерапія як засіб концентрації у собі досягнень медичної і соціальної реабілітації

Поєднання засобів фізичної реабілітації

Загальні поняття про санаторно-курортне лікування

Основні цілі, завдання і принципи соціальної реабілітації

Основні напрямки соціальної реабілітації

Методика здійснення соціально-побутової адаптації

Послідовність формування соціально-побутової адаптивності та її етапи

Методика здійснення соціально-середовищної орієнтації

Охарактеризуйте такі поняття як соціальний аспект реабілітації, абілітація, соціальна підтримка, соціальний захист, соціальна допомога

Установи в яких проводиться соціальна реабілітація осіб з інвалідністю

Особливості проведення медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях

Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології

Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда
Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях органів дихання
Фізична реабілітація при пневмонії та бронхіальній астмі
Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів реабілітації при
захворюваннях органів травлення
Диференційований вибір засобів ЛФК залежно від порушень моторної та
секреторної функцій органів травлення
Реабілітаційні заходи при виразковій хворобі
Медична та соціальна реабілітація при неврологічних захворюваннях та
психічних розладах
Основні завдання відновного лікування при захворюваннях нервової системи
Етапи реабілітації хворих на інсульт
Актуальність розвитку системи медико-соціальної реабілітації людей, які
страждають психічними розладами
Соціальна реабілітація осіб із психічними розладами
Особливості медико-соціальної реабілітації людей з порушеннями опорно-
рухового апарату
Періоди проведення реабілітації в травматологічних хворих
Соціальна та медична реабілітація при переломах хребта
Медико-соціальна реабілітація пацієнтів з хірургічними захворюваннями
Методи відновлення після операції
Фізична реабілітація при ампутаціях: лікарняний і післялікарняний період
реабілітації
Медико-соціальні аспекти онкологічних захворювань
Актуальність реабілітації учасників бойових дій
Основні аспекти медико-соціальної реабілітації учасників бойових дій та осіб
з інвалідністю внаслідок війни
Організація системи медико-психологічної реабілітації військовослужбовців-
учасників бойових дій
Основні етапи організації медико-психологічної реабілітації учасників
бойових дій
Психогенні захворювання в учасників бойових дій

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 8, ст.59) {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1962-IX від 15.12.2021 № 2347-IX від 01.07.2022 № 2494-IX від 29.07.2022 № 3301-IX від 09.08.2023}.

2. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» {Назва Закону із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017} (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 2-3, ст.36).

3. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 05.12.2019 року №341-IX.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 08 грудня 2006 року №1686 «Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів», зі змінами від 19.02.2020 року №132;

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 року №80 «Про затвердження Порядку надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 року № 921), зі змінами 28.10.2020 року №1035;

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.07р. №757 «Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда», зі змінами від 19.02.2020 року №132.

7. Наказ Міністерства соціальної політики України від 09.08.2016р. №855 «Деякі питання комплексної реабілітації осіб з інвалідністю», зі змінами від 18.12.2018 року №1905.

8. Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.03.2018р. №355 «Про затвердження змін до Типового положення про центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю»;

9. Мартинюк В.Ю. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи. Навчально-методичний посібник. Київ: Інтермед, 2005. 416 с.

10. Медична та соціальна реабілітація: Навчальний посібник / За заг. ред. І.Р. Мисули, Л.О. Вакуленко. Тернопіль: ТДМУ, 2005. 402 с.

11. Освітні основи реабілітології: монографія / А.Г. Шевцова. Київ: МП Леся, 2009. 483 с.

12. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. Київ: ВСВ «Медицина», 2011. 296 с.

13. Самойленко В.Б., Яковенко Н.П., Петряшев І.О. Медична і соціальна реабілітація підручник (ВНЗ I-III р.а.). 2-е вид., перероблене і доповнене. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 464 с.

14. Сапункова С.С., Піц Л.О., Гутницька А.Ф. та ін. Медична та соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 280 с.

15. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів; Дніпропетровськ, 2007. 606 с.

10.2. Додаткова література

1. Афанасьєв С.В. Інвалідність і реабілітація хворих з ускладненнями хірургічного лікування захворювань органів травлення. Дніпропетровськ: Пороги, 2005. 183 с.

2. Вакуленко Л.О., Клапчук В.В., Д.В. Вакуленко Д.В. та ін. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник. Тернопіль, ТНПУ, 2010. 234 с.

3. Волошин П.В, Марута Н.О., Шестопалова Л.Ф., Лінський І.В. Принципи медико-психологічної реабілітації осіб, які постраждали під час виконання службових обов'язків в Україні // *Український вісник психоневрології*. 2015. Т. 23, вип. 2 (83). С. 105.

4. Збірник державних стандартів соціальних послуг з реабілітації/абілітації інвалідів, дітей-інвалідів та осіб з розумовою відсталістю, 2009. Київ: ВГО „Коаліція захисту прав осіб з інтелектуальною недостатністю”, 47с.

5. Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. 227 с.

6. Комплексна реабілітація інвалідів з церебро-васкулярною патологією: Метод. рекомендації. Автори: Безсмертна Г.В., Гулевата Л.Т. Вінниця, 2004. 48 с.

7. Люндквіст, Л.Б., Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності. Навчально-методичний посібник. Київ: Герб, 2007. 288с.

8. Маруніч В. В., Шевчук В. І., Яворовенко О. Б. Методичний посібник з питань реабілітації інвалідів: Посібник. Вінниця: О. Власюк, 2006. 212 с.

9. Медико-соціальна реабілітація інвалідів військової служби та учасників антитерористичної операції: Наукове видання. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2015. 256 с.

10. Михальська Ю. А., Михальський А.В. Сучасний стан медико-соціальної реабілітації осіб похилого віку та шляхи її вдосконалення. *Інклюзія і суспільство*. Видавничий дім "Гельветика" 2023. Випуск 2. С. 72-79.

11. Михальський А.В., Молев В.П., Михальська Ю.А. Сучасні підходи до реабілітації хворих із захворюваннями внутрішніх органів. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019 Січ 29; Випуск 31. С. 85-90.

12. Михальський А.В. Медико-соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я в сучасних умовах. VI Міжнародна науково-практична конференція «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму». 24-25 листопада 2022. м. Кам'янець-Подільський. НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. С.340-341.

13. Михальський А.В. Основні принципи та засоби медичної та фізичної реабілітації. *Освітня діяльність працівників соціально-психологічної сфери: виклики сьогодення та реалі:* Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Кам'янець-Подільський 01 лютого 2022 р.) Кам'янець-Подільський.: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. С.154-157.

14. Михальський А.В. Медико-психологічна реабілітації дітей з обмеженими функціональними можливостями як складова комплексної реабілітації. VII Міжнародна науково-практична конференція «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму». 19-20 травня 2023 р. м. Кам'янець-Подільський. С.199-201.

15. Молев В.П., Михальський А.В. Фізична реабілітація осіб з пошкодженнями ліктьового суглоба. Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [ред. кол.: Єдинак Г.А. (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. Випуск 15. С. 76-80.

16. Мурза В.П. Психолого-фізична реабілітація. Підручник. Київ: "Олан", 2005. 608 с.

17. Мухін В.М. Фізична реабілітація. Київ: Олімпійська література, 2000. 424 с.

18. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації: Навч. посібник. 2-е вид. Київ: Медицина, 2008. 248 с.

10.3. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

2. Електронна бібліотека НПН України <https://lib.iitta.gov.ua/>

3. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України <http://psychology-naes-ua.institute/info/6/>

4. Українські підручники онлайн. URL: <http://pidruchniki.ws>

5. <https://dovidnykmpz.info/psycho/psykhologichna-reabilitatsiia/>